

klik!

JRG 3 | NR 5 | VOORJAAR 2014

Over WION en duurzame oplossingen voor Bouw & Infra

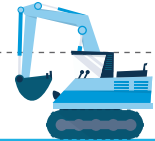

4 WION aan de Waal
Veel meer dan
een Klic-melding

6 KLO-voorzitter Peters:
'In vijf jaar graafschades
halveren'

8 Veiligheid
voorop bij Rotterdam-
Rijn-Pijpleiding

Crisis **voorbij** of gewoon een super **zachte** winter? Van november 2013 tot en met februari 2014 zijn er maar liefst **20% meer** graafberichten door Geodan Van den Berg verwerkt, dan in dezelfde periode in de afgelopen 4 jaar.

Eerste stappen voor inrichting Klic-WIN

Klic-WIN is een nieuw programma van het Kadaster, bedoeld om systemen en processen beter aan te laten sluiten op INSPIRE. Met dit programma bereiden het Kadaster en de graafsector zich voor op de toekomst. De eerste stappen voor de inrichting van het platform zijn al genomen. De betrokken partijen hebben de intentieverklaring ondertekend en maken de komende maanden een voorstel voor de ontwikkeling van het nieuwe systeem voor informatie-uitwisseling. Naar verwachting wordt Klic-WIN binnen drie jaar ingevoerd. We houden u op de hoogte van de ontwikkelingen en laten onze dienstverlening uiteraard aansluiten op toekomstige wijzigingen.

Download de WIONapp

WIONapp

Om het aantal graafschades verder terug te dringen en het werkproces in het veld te optimaliseren heeft Geodan Van den Berg de WIONapp ontwikkeld. Met de app kunnen grondroerders graafmeldingen digitaal ontsluiten. Zo beschikken zij altijd en overal over de juiste informatie.

→ Download de WIONapp gratis via Google Play en de App Store. Na registratie van uw bedrijf en de aanschaf van credits kunt u direct aan de slag. Meer informatie via 020 - 5711 393 of info@geodanvandenbergnl.nl.

Lagere boete door bijzondere omstandigheden?

Overtreding van de WION kan grondroerders op fikse boetes komen te staan. Die kunnen lager uitvallen als er sprake is van bijzondere omstandigheden.

Zo legde het Agentschap Telecom (AT) een grondroerder een boete op van € 10.000 wegens het verrichten van graafwerkzaamheden zonder graafmelding vooraf. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vond echter dat de boete te hoog was, omdat onvoldoende rekening was gehouden met enkele bijzondere omstandigheden. Zo ging het om een kleine spoedreparatie, waarbij de kans op aanwezigheid van kabels niet groot was en de grondroerder de kabels al had gelokaliseerd. De boete werd daarom verlaagd tot € 1.000.

In een andere zaak was eveneens sprake van een (forse) boete voor graven zonder graafmelding. Maar hier liep het anders af. De rechtbank Rotterdam rekende het de grondroerder zwaar aan dat hij was doorgegaan met graven in de nabijheid van een dicht netwerk van kabels en leidingen, zonder de exacte ligging te kennen. Dat de grondroerder de kabels wel had gelokaliseerd was overigens wel een boeteverlagende factor. Een forse boete van € 25.000 bleef niettemin op zijn plaats. De boete was mede zo hoog omdat de grondroerder kort daarvoor ook al in de fout was gegaan.

Deze uitspraken laten zien dat het AT rekening moet houden met de ernst en verwijtbaarheid van geconstateerde overtredingen van de WION. De uitspraken laten ook zien dat niet snel wordt aangenomen dat een overtreding niet verwijtbaar is.

→ De genoemde uitspraken zijn te vinden op www.rechtspraak.nl: ABRvS 29 september 2012 (ECLI:NL:RVS:2012:bx8278) en Rb. Rotterdam 17 mei 2013 (ECLI:RBROT:2013:CA0361).

in dit nummer

Nieuws	2
In beeld: Hans van Triest	3
WION Systeem bij gemeente Nijmegen	4
Interview met KLO-voorzitter Jan Peters	6
Werk in uitvoering: Rotterdam-Rijn-Pijpleiding	8

Geodan en BAM Infratechniek Telecom richten zich sinds 2008 samen op de sector Bouw & Infra. De toegevoegde waarde zit in de bijzondere combinatie van kennis op het gebied van bouw/ondergrondse infrastructures (BAM Infratechniek Telecom) en locatie-informatie en geo-informatie-systemen (Geodan). Zo ontwikkelt Geodan Van den Berg voor deze sector duurzame middelen voor het integreren en ontsluiten van digitale en locatie-informatie.

www.geodanvandenbergnl.nl

Geodan Van den Berg BV

GEO-ICT VOOR BOUW & INFRA

Colofon Klik! is een uitgave van Geodan Van den Berg en wordt gratis verspreid onder relaties van Geodan Van den Berg. Zelf de Klik! ontvangen? U kunt zich inschrijven via www.geodanvandenbergnl.nl/klik. Reacties op geplaatste artikelen worden zeer gewaardeerd en kunt u mailen naar klik@geodanvandenbergnl.nl
Redactie Renate Brandt, Bas Budde, Floor Kraan, Doekele Rienks, Jan Smit, Sandra van de Ven
Fotografie Marisa Beretta, Geodan Van den Berg, Rotterdam-Rijn-Pijpleiding, Waterschap Rivierenland
Realisatie Tabasco Communicatie en Inpetto
Drukwerk DrukGoed

inbeeld

Hans van Triest

Rol/Functie binnen Geodan: senior consultant en functioneel & applicatiebeheerder WION Systeem
Verantwoordelijk voor het dagelijks beheer en onderhoud van het WION Systeem. Ook voor het verwerken van graafberichten voor het Shared Service center en de implementaties van nieuwe netbeheerders.

‘Het merendeel van de 1.500 tot 2.000 Klic-meldingen per dag verwerken we binnen vijf minuten. Die constante stroom van berichten geeft me veel voldoening’

Hans is opgeleid als sociaal-geograaf, met als specialisatie historische geografie.

Mede door zijn interesse in de toepassing van ICT binnen de geo-wereld is hij in 1988 bij Geodan gaan werken.

Elk nummer vragen we een medewerker van Geodan of BAM Infratechniek Telecom wat hem bezighoudt in zijn werk en hoe hij voor dit vak is gevallen.

Hoe ben je bij de WION betrokken geraakt?

‘Vanuit Geodan had ik al veel ervaring met het verwerken en analyseren van grote datastromen. Nuttige ervaring voor het WION Systeem, waar ik in het najaar van 2009 dan ook bij betrokken raakte. Een drukke periode, want een half jaar later werden grote aantallen klanten aangesloten.’

Wat zijn de uitdagingen in je werk?

‘Soms ontstaat er bij een dataconversie iets vreemds, zoals laatst een polygoon met oppervlakte nul. Een onmogelijkheid waardoor het systeem een Klic-melding niet kan verwerken. Het uitzoeken en oplossen daarvan is een leuke uitdaging.’

Wat is je grootste passie?

‘Al bijna dertig jaar doe ik historisch-geografisch onderzoek naar de manier waarop het veengebied tussen Elburg, Kampen en Hattem in de middeleeuwen is ontgonnen. Aan de hand van archiefmateriaal probeer ik via de geschiedenis van percelen en hun eigenaren daar een beeld van te krijgen. Een intensieve klus, omdat er van dit gebied geen gedetailleerde historische kaarten zijn.’

Waarom ben je op deze manier gefotografeerd?

‘Ik kom graag in het Martin Luther King-park (Amsterdam), in de buurt van waar ik woon en vlak bij mijn werkplek. Tijdens de fotosessie zagen we dat er een groot gat in de grond was gegraven vanwege werkzaamheden, dat maakte het plaatje in verband met mijn werk helemaal compleet.’

WION Systeem bij gemeente Nijmegen

Met Klik-meldingen illegale opbrekingen opsporen

Nijmegen was in 2010 als een van de eerste Nederlandse gemeenten klaar voor de WION. Sinds eind 2013 is Geodan Van den Berg de nieuwe WION-partner van de stad aan de Waal. En dat biedt de gemeente extra mogelijkheden, bijvoorbeeld om illegale opbrekingen in de openbare ruimte makkelijker op te sporen.

In 2009 was het nog koffiedik kijken wat de WION financieel zou gaan betekenen voor de gemeente. Emile Huting, coördinator Kabels & Leidingen van de gemeente: 'Leveranciers vroegen een bedrag per Klik-melding, waarvan we er toen misschien zevenhonderd per jaar hadden. Maar dat aantal is de jaren daarna geëxplodeerd. Als je ziet wat er in Nijmegen de afgelopen jaren is gegraven... er is alleen al in 2013 een kleine zeventien kilometer glasvezel de grond in gegaan, en er zijn duizenden huisaansluitingen gemaakt.' Omdat per Klik-melding werd afgerekend liepen de kosten voor de gemeente behoorlijk op.

**'Het komt vaak voor dat grondroerders
zonder vergunning van de gemeente graven
in de openbare ruimte'**

Extra mogelijkheden

Emile: 'Met onze vorige WION-partner hadden we een contract voor drie jaar. Wij leverden de data aan en zij zorgden ervoor dat die via het Kadaster bij de gravers terecht kwam. Nadat ze dat één keer geregeld hadden, hebben we gedurende de looptijd van het contract weinig contact meer gehad, maar we betaalden hier wel veel geld voor. Reden genoeg om in de zomer van 2013 te onderzoeken of er geen betere partij was die onze data kon ontsluiten. Uiteindelijk hebben we drie offertes ontvangen en twee partijen uitgenodigd voor nadere gesprekken.

Geodan Van den Berg kwam als winnaar uit de bus. Niet alleen door de prijs, maar vooral ook door de extra mogelijkheden die ze bieden om meer te doen met onze data.'

Ruimte voor de Waal

Het aantal graafschades valt in de gemeente - mede dankzij de WION - gelukkig mee. 'Zeker als het gaat om megaprojecten zoals Ruimte voor de Waal, waar we hier veel mee te maken hebben', zegt Emile. Parallel aan de Waal wordt een nevengeul gegraven waarbij tien vierkante kilometer land wordt onttrokken om meer ruimte te bieden aan het water en zo overstromingen in de toekomst te voorkomen. 'Dat project heeft een enorme impact. En het is met recht een kabels- en leidingenproject. Het is een groot gebied waar belangrijke netwerken en cruciale noord-zuidverbindingen doorheen lopen. Denk bijvoorbeeld aan een belangrijke ader van het landelijke glasvezelnet. Maar ook glasvezelkabels van Defensie en C2000. Een groot project als dit wordt zo zorgvuldig gepland, daar kan eigenlijk niets misgaan. Ik maak me meer zorgen over de huisaansluitingen, waar onderaannemers meters moeten maken om zo veel mogelijk aansluitingen per dag te realiseren en daarvoor ondergronds schieten: onder de grond een boring maken.'

Graven zonder vergunning

Omdat de gemeente vanuit de WION geen handhavende taak heeft, heeft ze op grond van die wet weinig invloed op het voorkomen van graafschades.

Parallel aan de Waal wordt een nevengeul gegraven waarbij tien vierkante kilometer land wordt onttrokken om meer ruimte te bieden aan het water en om overstromingen in de toekomst te voorkomen. Het is een groot gebied waar belangrijke netwerken en cruciale noord-zuidverbindingen doorheen lopen. Foto: Waterschap Rivierenland

Alex van de Logt, senior medewerker Geo van de gemeente Nijmegen: 'De WION is voor ons eigenlijk niet meer dan een verplichting om onze data beschikbaar te stellen aan gravers. Maar het WION Systeem van Geodan Van den Berg biedt ons extra mogelijkheden om graafwerkzaamheden in de openbare ruimte, waar geen vergunning voor is afgegeven, op te sporen. Grondroerders doen namelijk meestal wel de verplichte Klic-melding bij het Kadaster, maar het komt vaak voor dat ze zonder vergunning van de gemeente graven in de openbare ruimte. De vergunning kost de aannemer namelijk geld. Dat is geld dat de gemeente dus vaak misloopt.'

Lijsten vergelijken

Bij een vergunningaanvraag voor graven in de openbare ruimte, wordt er een melding gedaan in MOOR (Meldpunt Opbrekingen Openbare Ruimte). Door lijsten met Klic-meldingen en MOOR-meldingen naast elkaar te leggen en te vergelijken kan de gemeente achterhalen waar zonder vergunning wordt gegraven. Maar dat is erg tijdrovend. Alex: 'Als dat geautomatiseerd kan worden, kan de gemeente met minder mensen veel meer illegale graafwerkzaamheden opsporen.'

'Daarom was het verhaal van Geodan Van den Berg voor ons zo interessant', vervolgt Alex. 'Zij leveren een Web Map Service (WMS) bij hun WION Systeem, waar de Klic-meldingen in te zien zijn en die kunnen wij weer over de WMS van MOOR leggen. Zo sporen we in de toekomst gemakkelijker illegale

werkzaamheden op en kunnen we waarschijnlijk ook graafschades voorkomen. Toen Geodan Van den Berg tijdens hun presentatie die mogelijkheid liet zien, riep onze collega die de beoordeling moest doen: "Meteen bestellen!"'

Graafmeldingen transparant

Daarnaast wil Nijmegen een transparante gemeente zijn. Alex: 'Met de WMS van Geodan Van den Berg kunnen we graafmeldingen ontsluiten via de GIS-viewer van Nijmegen, zodat iedereen kan zien waar er zal worden gegraven en er zijn voordeel mee kan doen. Het laat zien dat Geodan Van den Berg meegaat met de ontwikkelingen, meedenkt met de klant en extra tools aanbiedt die ons ontzorgen.'

Groen: genoeg te doen

Nijmegen staat bekend als één van de groenste gemeenten van Nederland. Onlangs is de oudste stad van Nederland uitgeroepen tot meest duurzame stad van het land. CO₂-neutraliteit is een speerpunt en de gemeente wil graag vooroplopen om de streefwaardes te behalen zoals die zijn vastgesteld door de EU. Eén van de manieren waarop Nijmegen dat wil bereiken, is door de hele gemeente aan te sluiten op een nieuw warmtenet, gevoed door de vuilverbranding. Maar warmteleidingen mogen niet vlak bij waterleidingen liggen, dus moeten ze in het midden van de straat worden gelegd. Emile Huting coördinator Kabels & Leidingen van de gemeente: 'Dat betekent dat de komende decennia alle straten van Nijmegen open gaan. Aan Klic-meldingen voorlopig geen gebrek.'

KLO-voorzitter Jan Peters

'Graafschades? Het ligt niet alleen aan de informatie-uitwisseling'

In 2012 steeg het aantal graafschades met 7% tot 37.400. Totale directe kosten: € 27 miljoen, de indirecte kosten een veelvoud daarvan. Het KLO (Kabel- en Leidingoverleg) wil het aantal graafschades de komende vijf jaar terugdringen, om zichzelf uiteindelijk overbodig te maken. 'Daarvoor is een gedragsverandering nodig', zegt KLO-voorzitter Jan Peters.

In het KLO werken netbeheerders, grondroerders en beheerders van de ondergrond sinds 2006 actief samen om het aantal graafschades te verminderen. Na evaluatie van de WION concludeerde het KLO in 2013 dat het aantal graafschades niet afneemt. Aan de informatie-uitwisseling kan het niet liggen. Slechts in 6% van de graafschades is er sprake van een afwijkende ligging van de kabel of leiding ten opzichte van de tekening, of staat deze er helemaal niet op. 'Onzorgvuldig graven is dan ook verreweg de belangrijkste oorzaak', zegt Jan Peters. 'Opdrachtgevers streven steeds meer efficiency na en kiezen vaker voor goedkopere aannemers. Maar het gaat uiteindelijk om de kwaliteit van de machinist op de kraan. Zorgvuldig graven betekent: maak een proef-sleuf en kijk wat er in de grond ligt.'

'Het probleem is de ingewikkelde keten van opdrachtgevers, netbeheerders, aannemers en onderaannemers', zegt Peters. 'Binnen het KLO hebben die gelukkig hun gemeenschappelijke belangen

gevonden. Het gemak waarmee verantwoordelijkheden over de schutting werden gegooid, is echt achterhaald.' Het KLO heeft voor de periode van 2014 tot 2018 vijf speerpunten benoemd om het aantal graafschades te halveren. Jan Peters licht ze toe.

1 Graafinformatie

Peters: 'Begin dit jaar is Klic-WIN gestart, een gezamenlijk traject van het Kadaster en de WION-partners om Klic-online 'INSPIRE-bestendig' te maken en tegelijk het Klic-proces te moderniseren. Maar van een betere informatievoorziening alleen mogen we geen wonderen verwachten. Want het excuus dat de informatie-uitwisseling niet goed gaat is maar zelden geldig. Klic-WIN kan wel andere voordelen hebben, zoals een efficiëntere werkvoorbereiding.'

2 Zorgvuldig opdrachtgeverschap

'We maken binnen de keten afspraken over wat er in een goede opdrachtoomschrijving moet staan om goed te kunnen werken. Een proefsleuf graven bijvoorbeeld, en aantonen dat dat ook is gebeurd. Opdrachtgevers en -nemers moeten elkaar daar ook op aanspreken, al kunnen aannemers bang zijn daardoor het werk te verliezen.'

3 Verantwoordelijkheid

'In een combinatie met meerdere netbeheerders moeten afspraken met grondroerders en onderlinge verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Wie controleert wat? Wat zijn de knelpunten? Nog te vaak wordt de verantwoordelijkheid te gemakkelijk bij de grondroerder gelegd, zonder dat de netbeheerders goed

[vervolg >](#)

Samenwerken aan graafschadepreventie

Om graafschade aan ondergrondse kabels en leidingen te voorkomen, is sinds 1 juli 2008 de WION van kracht. Maar om structureel iets te verbeteren, is er meer nodig; een brede samenwerking van alle (graaf)ketenpartners. Daarom is begin 2006 het Kabel- en Leidingoverleg (KLO) opgericht. Hierin werken netbeheerders, grondroerders en overheidsopdrachtgevers (de beheerders van de ondergrond) samen aan graafschadepreventie. Ook het Ministerie van Economische Zaken, het Agentschap Telecom en het Kadaster zijn vertegenwoordigd in het KLO.
(bron: www.klo.nu)

controleren. Welke netbeheerder kan de grondroerder dan aanspreken over de opdracht? Daar moet veel meer helderheid over komen en daar is echt een gedragsverandering voor nodig. Dat begint bij betere onderlinge communicatie, te beginnen in het KLO.'

4 Benchmarken voorkomt graafschade

'Als je prestaties van grondroerders kunt vergelijken op basis van het aantal schades ten opzichte van het aantal Klic-meldingen, dan komen de betere vanzelf bovendrijven. Daar zoeken we een goede formule voor. Ook opdrachtgevers zou je kunnen benchmarken op basis van de kwaliteit van hun informatievoorziening.'

5 Gedragscode graafketen

'We komen met een gedragscode, met richtlijnen die de gravers moeten kennen en waar ze op aan te spreken zijn. De gravers staan hier zelf ook achter, dat was vijf jaar geleden - bij de start van de **WION** - nog een ander verhaal. Nu willen ze echt aantonen dat ze kwaliteit leveren.'

Graafinformatie

Onder het speerpunt 'Graafinformatie' vallen in 2014 onder andere de volgende projecten:

- Uniformering Klic-brieven (bijlagen die netbeheerders meesturen naar aanleiding van een Klic-melding)
- Input en advies leveren aan het Klic-WIN project vanuit bestaande KLO-onderwerpen, zoals:
 - melden afwijkende ligging;
 - reservering: directe uitwisseling van informatie rond geplande aanleg of aanleg in voorbereiding binnen de Klic-online omgeving.

Het KLO werkt de speerpunten dit jaar verder uit en monitort de komende jaren de effecten. Op basis daarvan legt het jaarlijks nieuwe accenten. Het KLO streeft naar minder dan 25 duizend schades per jaar.

→ Meer informatie over het KLO en de speerpunten: www.klo.nu

WIONapp

Met de WIONapp is het mogelijk om volledig digitaal te werken en zo beter 'in control' te zijn over de graafwerkzaamheden tijdens de uitvoeringsfase. Lees ook het [nieuwsbericht op pagina 2](#).

→ Download nu gratis de WIONapp.

Rotterdam-Rijn- Pijpleiding

LOCATIE

EUROPOORT, ROTTERDAM

Wie: Rotterdam-Rijn-Pijpleiding Maatschappij

Wat: Inzet WION Systeem voor optimalisatie van communicatie tussen grondroerders en Kadaster

Waarom: Om graafschades aan het pijpleidingensysteem en uiteindelijk milieu-problemen te voorkomen

Jaarlijks transporteert de Rotterdam-Rijn-Pijpleiding Maatschappij (RRP) – een joint venture van Shell, Ruhr Oel, BP en Texaco – gemiddeld 16 miljoen ton ruwe olie en 8,5 miljoen ton olieproducten (o.a. diesel, benzine en nafta) naar raffinaderijen in het Ruhrgebied in Duitsland. Het traject beschikt over twee pijpleidingen met een totale lengte van 475 kilometer. RRP is verantwoordelijk voor een veilige en ongestoorde ligging van deze ondergrondse leidingen. Lekkage kan immers zorgen voor grote milieuschade voor mens en natuur. En dus staat de veiligheid voorop.

Om al deze kilometers leidingen in de gaten te houden en te voldoen aan de WION, maakt RRP sinds 2008 gebruik van een GIS (Geografisch Informatie Systeem). Toen deze onlangs een update kon gebruiken, werden ook de activiteitenmodule en de uitwisselingsmodule met Klic onder de loep genomen.

Om de communicatie tussen grondroerders en het Kadaster te optimaliseren maakt RRP sinds kort gebruik van het WION Systeem van Geodan Van den Berg. Door de communicatie via het WION Systeem te laten verlopen kan RRP meldingen 24/7 verwerken.

→ Wilt u weten wat wij voor u kunnen betekenen of heeft u vragen over de WION?
Neemt u dan contact met ons op via info@geodanvandenbergh.nl